

ПРИВРЕДНА КОМОРА СРБИЈЕ
CHAMBER OF COMMERCE AND INDUSTRY OF SERBIA

СПОЉНОТРГОВИНСКА РАЗМЕНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И СЈЕДИЊЕНИХ АМЕРИЧКИХ ДРЖАВА

Београд, јануар 2019. година

Привредна сарадња је претежно базирана на инвестицијама америчких компанија у Србији, трговинској размени (још увек недовољних размера) и на подршци путем финансијске помоћи САД, као и **преференцијалном трговинском статусу за одређене категорије српских производа (ГСП програм).**

Посматрајући 2018. годину, укупна спољнотрговинска сарадња Србије и САД је износила 733,6 млн УСД, што је за 31% више у односу на целокупну 2017. године. У овом периоду, остварен је дефицит у износу од 202,6 млн УСД. За исти период 2017. године, салдо робне размене је био у дефициту, од 44,5 млн УСД.

- **Преглед спољнотрговинске робне размене Србије и Сједињених Америчких Држава 2013-2018, у млн УСД**

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
ИЗВОЗ	490,4	312,7	250,7	245,6	257,9	265,5
УВОЗ	305,9	279,1	284,2	324,7	302,4	468,1
САЛДО	184,5	33,6	-33,5	-79,1	-44,5	-202,6
РАЗМЕНА	796,3	591,8	534,9	570,3	560,3	733,6
ПОКРИВЕНОСТ УВОЗА ИЗВОЗОМ (%)	160,3	112,0	88,2	75,6	85,3	56,7

Извор: РЗС

Република Србије је у 2018. години извезла робе у САД, у износу од 265,50 млн УСД (повећање од 2,9% у односу на 2017. годину). Узимајући у обзир анализу сектора и делатности РЗС, ово повећање се највише односи на прерађивачку индустрију (овај сектор има повећање од 3% у односу на 2017. годину), у оквиру које се извезло робе у износу од 264,4 млн УСД. У оквиру овог сектора највеће повећање у износу је остварено у „Производња основних метала“ – повећање од 26% у односу на 2017. годину; затим следи „Производња прехранбених производа“ – повећање од 11%.

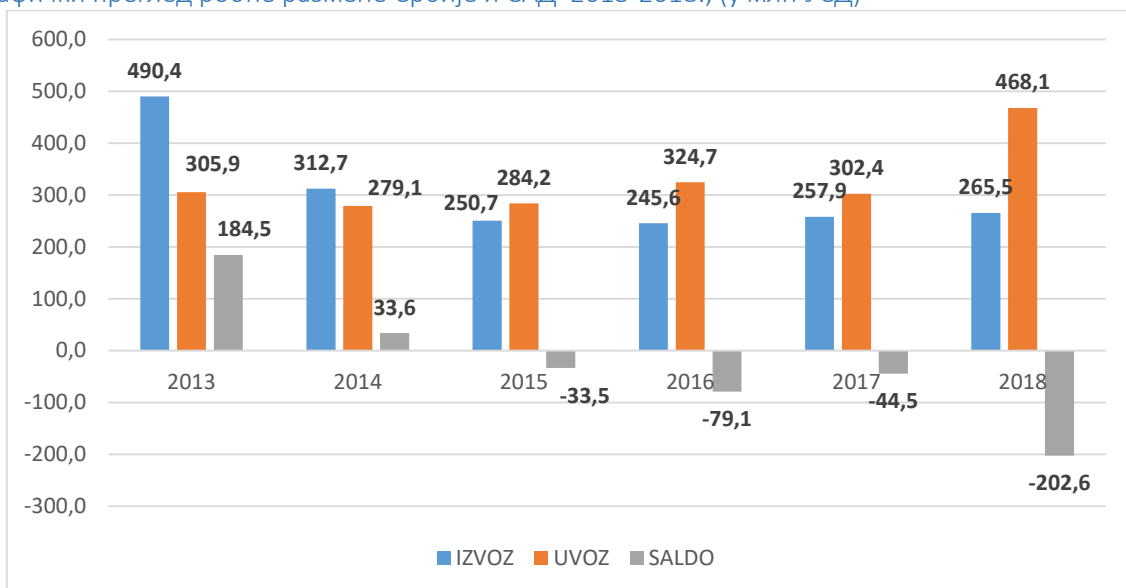
Анализирајући преглед *Извоз по одсецима СМТК производа РЗС*, највише повећање се односи на извоз „Гвожђе и челик“ – повећање од 133%, „Обојени метали“ – повећање од 36%, као и „Погонске машине и уређаји“ – повећање од 20%.

У 2018. години, Република Србија је увезла робе из САД у износу 468,1 млн УСД (повећање од 55% у односу на целокупну 2017. године). Узимајући у обзир анализу сектора и делатности РЗС, ово повећање се највише односи на прерађивачку индустрију (овај сектор има повећање од 48,8% у односу на 2017. годину), у оквиру које се увезло робе у износу од 394,6 млн УСД. У оквиру овог сектора највеће повећање у увозу је остварено у „Производња осталих саобраћајних средстава“ – повећање од 384% у односу на 2017. годину; затим следи „Производња хемикалија и хемијских производа“ – повећање од 27%, као и „Производња рачунара, електронских и оптичких производа“ – повећање од 41%.

Анализирајући преглед *Извоз по одсецима СМТК производа РЗС*, највише повећање се односи на увоз „Остала транспортна средства и опрема“ – повећање више од 10 пута, са учешћем у укупном увозу из САД од 11%; „Електричне машине, апарати и уређаји, нн“ – повећање од 88%, као и „Професионални, научни и контролни инструменти“ – повећање од 38%.

Према подацима РЗС, у овом периоду САД су се нашле на 20. месту као земља извозних дестинације Србије од укупно 183 земаља, са 1,4% учешћем у укупном извозу Србије. Када је у питању УВОЗ, САД су на 18. месту као увозна дестинација, са 1,7% учешћа у укупном увозу Србије из света, од укупно 211 земаља. **Покривеност извоза са увозом износи 56,7%.**

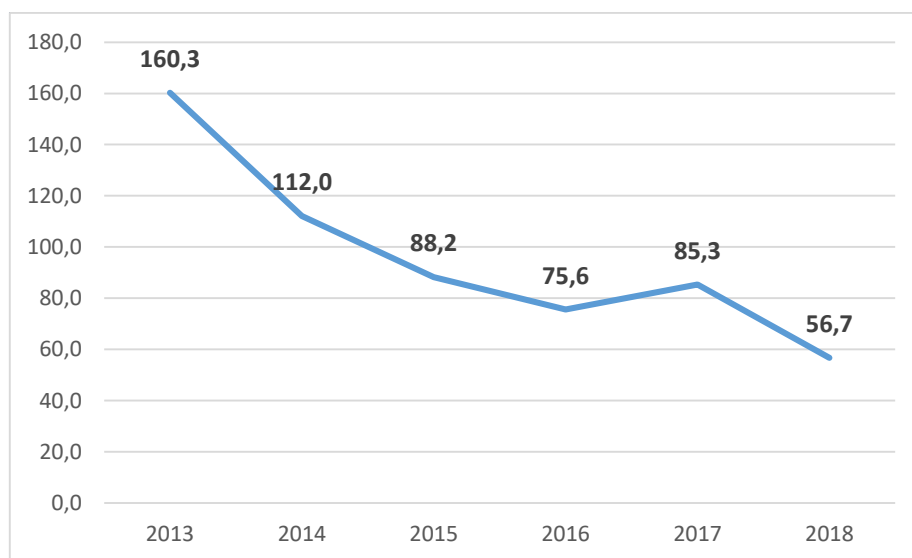
- Графички преглед робне размене Србије и САД 2013-2018., (у млн УСД)

Извор: Републички завод за статистику

Напомена: Долазак „ФИАТ“-а у Србију је увелико променио износ и структуру извоза Србије у САД. У 2013. години, вредност робне размене је повећана за више од три пута у односу на 2012. годину (извоз „ФИАТ“ аутомобила). Обим извоза од 490,4 млн УСД, представља **најбољи извозни резултат у последњих 10 година**, што је довело до суфицита од 184,5 млн. УСД, а покривеност увоза извозом достигла је рекордних 160,5%.

- Графички преглед покривености увоза са извозом у размени Србије и САД 2013-2018., у процентима

Извор: Републички завод за статистику

СТРУКТУРА РОБНЕ РАЗМЕНЕ СРБИЈЕ И САД

ПРВИХ 10 РОБА У ИЗВОЗУ СРБИЈЕ У САД, 2018. ГОДИНА

Ранг	Назив производа	Износ (млн УСД)	Учешће у ук.увозу
1	Делови погодни за моторе из тар. бројева 8407 и 8408	26.8	10%
2	Аутомобили, бензински, >1000=<1500цм3, нови, састављени	20.1	8%
3	Траке остале, ТВ, у котуровима, дебљине >=3мм а <4,75мм	19.9	7%
4	Неразврстана роба по ЦТ-војна роба	18.7	7%
5	Гуме спољне пнеуматске, нове за путничке аутомобиле	13.4	5%
6	Остала муниција и њени делови, остало	11.2	4%
7	Малине, смрзнуте, без додатка шећера	10.9	4%
8	Муниција за пиштоље(9302) и аутоматске пушке(9301)	7	3%
9	Хард диск дривес за рачунаре	7	3%
10	Остале центрифугалне пумпе, вишестепене, за ост. сврхе	6.8	3%

Извор: РЗС

ПРВИХ 10 РОБА У ИЗВОЗУ СРБИЈЕ У САД, 2017. ГОДИНА

Ранг	Назив производа	Износ (млн УСД)	Учешће у ук.извозу
1	Аутомобили, бензински, >1000=<1500цм3, нови, састављени	28,6	11%
2	Делови погодни за моторе	23,9	8%
3	Гуме спољне пнеуматске, нове за путничке аутомобиле	21,6	5%
4	Малине, смрзнуте, без додатка шећера	13,7	5%
5	Остала муниција и њени делови, остало	12,3	4%
6	Муниција за пиштоље(9302) и аутоматске пушке(9301)	11,3	4%
7	Хард диск за рачунаре	10,9	4%
8	Неразврстана роба по ЦТ-војна роба	10,7	3%
9	Остало воће, суво	8,4	3%
10	Траке остале, ТВ, у котуровима	8,1	3%

Извор: РЗС

Република Србије је у 2018. години извезла робе у САД, у износу од 265,50 млн УСД (повећање од 2,9% у односу на 2017. годину).

Посматрајући укупан извоз Србије у САД, у структури извоза роба, на првом месту је роба „Делови погодни за моторе из тар. бројева 8407 и 8408“, који су имали повећање од 2% учешћа (укупно 11% учешћа) у односу на 2017. годину, као и повећање од 2,9 млн УСД.

„Аутомобили, бензински, >1000=<1500цм3, нови, састављени“ су имали смањење од 3% учешћа у извозу, тј. смањење од 8,5 млн УСД у извозу и сврстани су на друго место по извозу.

Највеће повећање се односи на извоз „Траке остале, ТВ, у котуровима, дебљине >=3мм а <4,75мм“ од 4% учешћа (укупно 7% учешћа), тј. у новцу повећање од 11,8 млн УСД.

Велики део извоза подразумева и извоз муниције и делова за оружје, која је под називом „Неразврстана роба по ЦТ-војна роба“, која се налази на складиштењу, која у овом периоду је обухватила 7% у укупном извозу у САД).

ПРВИХ 10 РОБА У УВОЗУ СРБИЈЕ ИЗ САД, 2018. ГОДИНА

Ранг	Назив производа	Износ (млн УСД)	Учешће у ук.увозу
1	Неразврстана роба по ЦТ-роба на складиштењу	46,9	10%
2	Авиони и ост. ваздухоплови,неоперативне масе>15000кг	26,5	6%
3	Авиони,неоперативне масе преко 2000-15000кг	19	4%
4	Мотори турбомлазни,са силом потиска до 25кН	16,6	4%
5	Реагенси дијагностички или лабораторијски,на подлози	10,4	2%
6	Катализатори на носачу,остало	9,6	2%
7	Нафтни кокс,некалцинисан	9,3	2%
8	Дуван ижиљен,сушен у сушари	8	2%
9	Делови за моторе ваздухоплова	6,8	1%
10	Рендгени за медицину,хирургију и ветерину,остали	5,6	1%

Извор: РЗС

ПРВИХ 10 РОБА У УВОЗУ СРБИЈЕ ИЗ САД, 2017. ГОДИНА

Ранг	Назив производа	Износ (млн УСД)	Учешће у ук.увозу
1	Неразврстана роба по ЦТ-роба на складиштењу	13,1	4%
2	Реагенси дијагностички или лабораторијски,на подлози	8,9	3%
3	Мотори турбомлазни,са силом потиска до 25кН	8,6	3%
4	Остали лекови,за малопродају	8	3%
5	Дуван ижиљен,сушен у сушари	7,8	3%
6	Дуван,ижиљен,светли сушен на ваздуху	6,5	2%
7	Машине за пријем и пренос гласа,слике,остало	6	2%
8	Нафтни кокс,некалцинисан	4,5	2%
9	Катетери,каниле и слично	4,4	1%
10	Зглобови вештачки	4,2	1%

Извор: РЗС

У структури увоза роба из САД, у 2018. години, изузимајући, прво место које заузима **„Неразврстана роба по ЦТ-роба на складиштењу“**, која је имала 10% учешћа у укупном увозу, највећи пораст увоза у односу на 2017. годину, се огледа у **„Авиони и ост. ваздухоплови,неоперативне масе>15000кг“**, а ова роба окупља укупно 6% увоза из САД. Компанија **„ЈАТ-ТЕННИКА DOO БЕОГРАД“**, је увозила поменуће робе у вредности од 26,5 млн УСД. **Ово је уједно и разлог повећаног увоза из САД, у укупном износу од 468,1 млн УСД (повећање од 55% у односу на целокупну 2017. године).**

Такође, ова компанија је увозила и **„Авиони,неоперативне масе преко 2000-15000кг“**, те се оба врста робе налази на трећем месту по учешћу у укупном увозу из САД од 4%.

БРОЈ ИЗВОЗНИКА/УВОЗНИКА 2013-2018. године

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
ИЗВОЗ	387	399	468	517	561	548
УВОЗ	3391	3436	3522	3717	3869	4035

Напомена: нису урачунате непознате фирме, ино представништва и страна физичка лица и лица без ПИБ-а

МЕЂУДРЖАВНА САРАДЊА

Значајно за спољнотрговинску размену Србије и САД јесте трговинска мера одобрена од стране САД **Општа шема преференцијала (Generalized System of Preferences- ГСП)**. Одобрена преференцијална трговина, подразумева да се у САД могу увозити производи из више од 140 земаља, укључујући Р. Србију, без царина или са минималном царином. Бесцарински извоз односи се на преко 4900 производа, највећи број индустријских и пољопривредних производа. У оквиру ГСП система роба мора да задовољи и критеријум порекла (документ „Форма А“ - најмање 35% вредности Републике Србије), као и да буде директно испоручена из Србије. Право ГСП система је реактивирано и одобрено Републици Србији 29. јула 2015. године и **важило је до 31. децембра 2017. године. Након истека, ГСП програм је веома брзо обновљен, важи ће од 22. априла 2018. до краја 2020. године.**

У 2016. години је по ГСП програму извезено 33,64% робе од укупног извоза у САД, а посматрајући 2017. годину, извезено је 38,78% од укупно извезених производа у САД. Уочено повећање од 6%.

ПРИВРЕДНИ СУБЈЕКТИ РЕПУБЛИКЕ САД У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

У Републици Србији постоје **622 активна привредна субјекта чији је већински власник САД** (преко 50%), а укључена су и правна и физичка лица.

Првих 10 делатности		
Ранг	Делатност	Број ПС
1	АДМИНИСТРАТИВНЕ И ПОМОЋНЕ УСЛУЖНЕ ДЕЛАТНОСТИ	157
2	ИНФОРМИСАЊЕ И КОМУНИКАЦИЈЕ	104
3	ТРГОВИНА НА ВЕЛИКО И МАЛО И ПОПРАВКА МОТОРНИХ ВОЗИЛА	101
4	СТРУЧНЕ, НАУЧНЕ, ИНОВАЦИОНЕ И ТЕХНИЧКЕ ДЕЛАТНОСТИ	97
5	ПРЕРАЂИВАЧКА ИНДУСТРИЈА	55
6	ГРАЂЕВИНАРСТВО	25
7	ПОСЛОВАЊЕ НЕКРЕТНИНАМА	13
8	УСЛУГЕ СМЕШТАЈА И ИСХРАНЕ	12
9	САОБРАЋАЈ И СКЛАДИШТЕЊЕ	12
10	ПОЉОПРИВРЕДА, ШУМАРСТВО И РИБАРСТВО	11

ПЕРСПЕКТИВНИ СЕКТОРИ ЗА САРАДЊУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И САД

На могућност тренд раста извоза ће утицати и развој привреде Србије, као и могућности за обезбеђење довољних количина роба и континуитета у извозу. Међутим, да би се остварио овакав пласман роба, неопходан је додатни маркетинг и појачана транспарентност привредног потенцијала Србије, формирање националног дистрибутивног центра и повезивање са компанијама које у свом саставу имају линије мегасторова. Посебно је интересантна могућност пласмана производа на трећа тржишта са којима Србија има потписане уговоре о слободној трговини.

Узимајући у обзир понуду америког тржишта и напредних индустријских грана, нове шансе за развој привредне сарадње идентификоване су пре свега у следећим областима:

- Пољопривредно-прехранбени сектор: свеже воће и поврће, као и свих фаза обраде (смрзнуто, конзервисано), био-храна, фина храна и специјалитети, вино, зачини, супе, сушено поврће;
- Металска индустрија: аутоделови, металопраерада;
- Дрвно-прерађивачка индустрија: намештај од пуног дрвета и у рустичном стилу, делови за намештај;

- Текстилна индустрија: дорадни послови, конфекција, кожа и обућа;
- Енергетика: ветрофарме, соларне фарме, истраживање уљних шкриљаца, експлоатација и транспорт природног гаса
- ИТ индустрија – извоз софтвер и хардвер;
- Војна индустрија.

Посматрајући статистичку анализу, перспективе за унапређење робне разме Србије и САД се огледају у следећим производима:

ХС2	Назив производа	САД		Србија
		Увезена вредност у 2017.	Перспективност сектора за сарадњу	Извезена вредност у 2017.
84	Нуклеарни реактори, котлови, машине и механички уређаји	349.105,21	24.018,46	1.138,04
94	Намештај	67.229,72	8.364,93	527,11
39	Пластика и производи од пластике	54.879,66	2.556,24	838,93
85	Електричне машине и опрема и њихови делови	356.783,71	7.769,57	2.134,55
20	Производи од поврћа, воћа, ораха или других делова биља	8.542,52	1.184,23	113,74
29	Органске хемикалије	46.092,51	639,78	219,62
76	Алуминијум и производи од алуминијума	23.405,71	1.401,13	369,02
15	Маси и уља животињског или биљног порекла	7.192,18	1.506,71	194,63
69	Керамички производи	6.663,10	57,52	77,34
57	Теписи и остала текстилна подна облога	2.904,90	718,82	37,40

Извор података: ИТЦ (Сви подаци су у милионима долара)

У оквиру групе производа **Нуклеарни реактори, котлови, машине и механичких уређаја** производи на које би било интересантно обратити пажњу, када се говори о перспективи унапређења спољнотрговинског биланса Републике Србије са САД су **„Пресе за третирање дрвета и плуте и друге сличне машине“** и **„Калупи за метал, за ливење под притиском“**, које је САД увозила у 2017. години у вредности од **8.323,88** и **2.657,19**, милиона УСД респективно.

Што се тиче групе производа **„Намештај“**, најинтересантнији производи у оквиру ове групе су **„Дрвени кухињски, канцеларијски метални и намештај од пластичних маса“** са увозом у 2017. у вредности од **25.377,95** и **„Душеци и носачи душека“** са увозом у вредности од **3.939,13** милиона УСД исте посматране године.

Од групе производа **„Пластика и производи од пластике“**, групе производа које бележе раст увоза у САД су **„Покривачи подова и тапети од полимера винилхлорида“** и **„Каде, туш каде и лавабои од пластичних маса“**.

ИНВЕСТИЦИЈЕ

На основу података НБС РС, нето улагања (улазне инвестиције) америчких резидената у Србију за период 2010 – 2018/септембар месец, износе 302,7 млн ЕУР.

ГОДИНА	Износ у млн ЕУР
2010	60,156
2011	38,687
2012	33,357
2013	23,246
2014	9,313
2015	38,875
2016	14,352
2017	34,635
2018/9	50,100
УКУПНО	302,721

Према изворима Амбасаде САД у Београду, укупна улагања САД у Србију износе скоро 4,5 млрд УСД и инвестиције су упослиле скоро 17,000 људи.

Највећа америчка улагања код нас, односе се на компаније **Philip Morris, Pepsi Co, Coca Cola, Ball Corporation, Cooper Tire и Microsoft**. Последњих неколико година обележио је долазак нових америчких инвеститора како у услужни тако и у производни сектор (**Cooper Tires, Johnsons Controls, Sharps Terminator, NCR, Sitel, VelaTel Global Communications**) упркос негативном утицају кризе на обим инвестиција у региону а и шире. ИТ компаније **“Oracle” и “EMS”** прошириле су своје капацитете у Србији, а такође, у нашој држави послују **E-BAY и PAYPAL**. Обављене су и глобалне аквизиције: **American Molson Coor, American Watson Pharmaceuticals, Eaton**.

СПРОВЕДЕНЕ АКТИВНОСТИ НА НИВОУ ПКС 2016/2017

- Конференција **“TRADE WINDS 2017”**

16. октобар 2017. године у ПКС је одржана Конференције **„Trade Winds 2017“**, коју су организовале **ПКС и Трговинско одељење Амбасаде САД у Београду (US Commercial Service)**. TRADE WINDS је највећа годишња трговинска мисија Владе САД, која има за циљ да компаније из САД упозна са потенцијалима и могућностима сарадње са другим тржиштима и представља јединствену прилику за успостављање директних контаката између америчких компанија и будућих стратешких партнера.

У оквиру ове мисије, одабране компаније из САД (30 компанија) је посетило Србију, Бугарску, Хрватску и Грчку, уз организовање централне Конференције у Букурешту, Румунији, 18. октобра 2017. године. Важно је истаћи да је ово прва званична посета велике привредне делегације од 2001. године.

У оквиру ове мисије, у посети Србији је боравило 6 компанија (**Wheeling Truck Center** – ауто делови за моторе, **A La Carte Specialty Foods** – риба и рибље прерађевине, **Amalie Oil Company** – уља и мазива за маш.моторе, **Cureline** - биомедицина, **Lindsay Corporation** – механизација за наводњавање у пољопривреди). За Б2Б разговоре се одазвало 35 српских компанија. По евауацијама, српске фирме су веома задовољне са организованим састанцима и очекују финализирање пословних уговора у вредности од 500,000 УСД.

Делегацији TRADE WINDS у ПКС, се придружила и државно привредна делегације из **Мериленда, САД**, чији је домаћин Министарство заштите животне средине РС. Ова делегација је боравила у Србији у периоду од 15. до 20. октобра 2017. године, коју је предводио државни секретар г-дин Џон Вобенсмит.

У оквиру делегације су боравили и представници **десет великих компанија из САД** заинтересованих за сарадњу и инвестирање у Републици Србији. У ПКС су и за ове компаније из САД организовани Б2Б састанци којима је присуствовало 25 српске компаније само за потребе делегације из Мериленда. **Укупно на догађају присуствовало 60 српских компанија.**

- **Државно – привредна посета делегације државе Охајо, САД** – делегацију су чини војно-цивилни представници Националне Гарде Охајо, **састанак у ПКС, 4. септембра 2018. године.** Циљ састанка у ПКС је била презентација могућности извозних потенцијала привреде Србије, као и инвестиционих услова. Америчка страна је изразила спремност за сарадњу са српским привредницима у областима: ИТ, пољопривредно-прехранбене индустрије, текстилне, области медицинске опреме, као и аутомобилске индустрије. Договорено потписивање МОУ на привредном нивоу (ПКС је активна у кореспонденцији са Охајом, тренутно у процесу анализе текста уговора). Једна од наредних активности су Б2Б сусрети привредника обе стране на Сајму HANNOVER MESSE, април 2019. године, где ће ПКС и РАС имати национални павиљон РС.

- **ПРОМОТИВНИ СЕМИНАРИ**

У току 2016/2017. године, организоване су конференције о предностима ГСП система у Србији – и то 2 конференције у Београду и 2 семинара у Ваљевоу и Нишу. Семинари су организовани у сарадњи са Економским одељењем Амбасаде САД у Београду (ECON).